

Ældre indvandrere

Temaredaktør Anne Leonora Blaakilde introducerer temaet for dette nummer af Tidsskriftet Gerontologi.

I 2016 var der godt 21.000 ikke-indfødte personer på 65 år og derover i Danmark, mens der er 45.000 i gruppen af 50-64 årige, som er på vej til at blive ældre. Der er stor forskel på indvandrere, afhængigt af hvor de kommer fra, hvilken baggrund de har, og hvor længe de har været her. Her i landet foretages en skelnen primært mellem to grupper af indvandrere; nemlig om man har vestlig eller ikke-vestlig baggrund, og det er oftest sidstnævnte gruppe, der tales om. De ikke-vestlige indvandrere er her i Danmark, ligesom i mange andre lande, dårligere stillet socio-økonomisk og mere syge end indfødte ældre (Singhammer, 2007; Jakobsen m.fl. 2010). De føler sig derfor ikke overraskende også mere svækkede og syge end jævnaldrende, indfødte danskere (Nielsen m.fl., 2010). Dette

gælder især kvinderne, som derfor også er i større risiko for at blive ensomme og deprimerede end andre i samme aldersgruppe (Mirdal, 2006; Singhammer, 2007).

Disse indvandrere gør dog ikke i samme grad som indfødte danskere brug af de ydelser, som det danske sundhedsvæsen stiller til rådighed. Især sprogvanskeligheder kan spænde ben for mulighederne for at få hjælp fra sundhedsvæsenet. Dårlige kommunikationsmuligheder kan gøre det vanskeligt for lægen at diagnosticere og for patienten at forstå sundhedsvæsenet (Kristiansen, 2011); en problemstilling, der navnlig gør sig gældende ved diagnose af demens, når det foregår på nationalsproget (Nielsen, 2012). Studier har vist, at indvandrere overordnet set er udsat for ulighed i brug og adgang til sundhedsvæsenet (Nielsen, 2010). Endnu er der ikke ret mange af disse ældre indvandrere, som bor i plejebolig eller modtager offentlig pleje (Boll, 2014), men der er ikke udsigt til, at de ældre indvandrere vil flytte tilbage til deres hjemlande, og derfor kan vi forvente, at der vil blive mere behov for pleje og omsorg for disse ældre i fremtiden (Kristiansen m. fl., 2015). Der er en udbredt forestilling om, at 'den ikke-vestlige familie' vil tage sig af de gamle indvandrere, og at mange ældre indvandrere ønsker dette.

Dette ses også blandt ældre tyrkere, der udgør den største minoritetsgruppe i Danmark, og hvor en fjerdedel af de ældre bor sammen i en udvidet familie, altså med voksne børn (Liversage & Jakobsen, 2016). Traditionen har her været, at de yngre tager sig af de gamle, men meget tyder på, at denne måde at bo sammen på er

under opløsning, bl.a. fordi de yngre generationer tilpasser sig den danske måde at leve sammen på, og det gør i nogen grad de ældre indvandrere bekymrede, for hvad skal der så blive af dem?

Temaet berøres fra forskellige vinkler med artikler fra både Danmark og Sverige. Den svenske professor Finnur Magnússon fra Malmø Universitet præsenterer en håndfuld af faglige udfordringer inden for dette område, som endnu mangler at blive belyst tilstrækkeligt empirisk. Overordnet drejer disse udfordringer sig om at blive klogere på ældre indvandreres egne omsorgsstrategier; altså hvad de forventer, og hvordan omsorg udføres blandt mennesker i denne gruppe. I Magnussons litteraturgennemgang påpeges det, at der ofte hersker en såkaldt "kulturalitet", som betyder, at kulturelle forudindtagelser dominerer frem for en opmærksomhed på de mange faktorer og den kompleksitet, som kan have indflydelse på menneskers vilkår og hverdagsliv.

Der er endnu en artikel fra Sverige i dette nummer, som handler om en helt anden side af emnet "ældre indvandrere": Der er stadig flere pensionerede skandinaver, som bevæger sig sydover til det varme klima, enten som fastboende eller som 'trækfugle'. Fænomenet kaldes "pensionistmigration", og etnologen Annie Woube giver en præsentation af et studie af en svensk kvinde, som var en af de første, der tog dette skridt. Der kan være visse ligheder mellem situationen som ikke-indfødt i Skandinavien og i andre lande, navnlig når svækkelse kræver omsorg og pleje. De øvrige artikler i dette temanummer drejer sig om ældre indvandrere, der er kommet til Danmark. Uzma Ahmad skriver i SPIDSEN om kameler, der må sluges for

at gøre tilværelsen for ældre indvandrere i Danmark lettere.

En gruppe forskere og undervisere fra Metropol er i gang med et studie af sundhed og madforståelse blandt marokkanske kvinder i Danmark, og de beskriver fire forskellige dimensioner af kompetencer og madforståelse blandt disse kvinder. Seniorforsker ved SFI, Anika Liversage har skrevet en peer review artikel baseret på sit store studie af ældre tyrkere i Danmark. Denne artikel handler om brugen af hjemmehjælp blandt ældre tyrkere. Det viser sig, at denne befolkningsgruppe ikke gør brug af hjemmehjælpservice i samme grad som danskere, og der gives i artiklen forskellige forklaringer på dette. I Danmark blev der i 2013 etableret et såkaldt "mangfoldighedsplejehjem" i København. Tre forskere har fulgt processen med at forsøge at tilpasse institutionel pleje og omsorg til ældre indvandrere specifikt, og forskerne har observeret udviklingen af en særlig, faglig kompetence hos personalet. Dette forklares i artiklen *Kulturel jonglering på Danmarks første mangfoldighedsplejehjem*.

Referencer

Boll, E. (2014). Older immigrants' use of public home care and residential care. *European Journal of Ageing* 11, s. 41-53.

Jakobsen, I. H. & Vinther-Jensen, K. 2010. Etniske minoriteter i sundhedsvæsenet. I Vinther-Jensen, K. & Primdahl, R. (red.): *Etniske minoriteter i det danske sundhedsvæsen – en antologi*. København: Sundhedsstyrelsen, s. 8- 15.

Kristiansen, M. K. (2011). *Migration and Social Support in Relation to Cancer Screening and Cancer Care – A Comparative Multiple-*

Methods Study. Ph.d.-afhandling, Københavns Universitet: Institut for Folkesundhedsvidenskab.

Kristiansen, M., Kessing, L. L., Nørredam, M. & Krasnik, A. (2015). Migrants' perceptions of ageing in Denmark and attitudes towards remigration: findings from a qualitative study. *BMC Health Services Research*, 15: 225. DOI 10.1186/s12913-015-0901-5

Liversage, A. & Jakobsen, V. (2016). *Ældre fra Tyrkiet – hverdagsliv og vilkår*. Roskilde: Roskilde Universitetsforlag.

Mirdal, G. (2006). Stress and Distress in Migration: Twenty Years After. *International Migration Review*, 40(2), s. 375-389.

Nielsen, S. S. (2010). *Equity in Access to Healthcare Services for Migrants – A Comparative Study*. Ph.d.-afhandling, Københavns Universitet: Institut for Folkesundhedsvidenskab.

Nielsen, S. S. & Krasnik, A. (2010). Poorer self-perceived health among migrants and ethnic minorities versus the majority population in Europe: a systematic review. *International Journal of Public Health*, 55, s. 357-371.

Nielsen, T. R. (2012). *Evaluation of dementia in patients from ethnic minorities. A European Perspective*. Ph.d.-afhandling, Københavns Universitet.

Singhammer, J. (2008). *Etniske minoriteters sundhed*. Region Midtjylland: Center for Folkesundhed.

De ikke-vestlige indvandrere er her i Danmark, ligesom i mange andre lande, dårligere stillet socio-økonomisk og mere syge end indfødte ældre. De føler sig derfor ikke overraskende også mere svækkede og syge end jævnaldrende, indfødte danskere. Dette gælder især kvinderne, som derfor også er i større risiko for at blive ensomme og deprimerede end andre i samme aldersgruppe.